

SIKKERHETSDATABLAD

XYLEN

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	09.05.2008
Revisjonsdato	12.02.2010
Kjemikaliets navn	XYLEN

Distributør

Firmanavn	Hjelle Kjemi AS
Postadresse	C Sundtsg 65
Postnr.	5004
Poststed	BERGEN
Land	NORGE
Telefon	55231300
Telefaks	55560210
E-post	fpost@hjelle-kjemi.no
Hjemmeside	http://www.hjellekjemi.no

2. Fareidentifikasjon

Farebeskrivelse	<p>R10 Brannfarlig. R20/21 Farlig ved innånding og hudkontakt. R38 Irriterer huden. Øvrige risikoer: Innånding av damper gir svimmelhet og høye konsentrasjoner kan gi bevisstløshet. Svelging kan medføre kjemisk lungebetennelse. Produktet inneholder Etylbenzen som av IARC er bedømt som mulig kreftfremkallende. Ytre miljø: Xylen er giftig for vannlevende organismer, men brytes raskt ned i luft og vann.</p>
-----------------	---

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Xylen	CAS-nr.: 1330-20-7 EC-nr.: 215-535-7 Indeksnr.: 601-022-00-9	Xn; R10, R20/21, R38	75 - 80 %
Etylbenzen	CAS-nr.: 100-41-4 EC-nr.: 202-849-4 Indeksnr.: 601-023-00-4	Xn, F; R11, R20	20 - 25 %
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%		
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helsenkadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.		

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	SYMPTOM: Innånding kan gi svimmelhet, illebefinnende og ved høye konsentrasjoner bevisstløshet. Avfetter huden, kan ved meget
----------	---

	omfattende/langvarig kontakt tas opp gjennom huden. Svelging kan gi symptom som ved innånding samt medføre aspirasjonsrisiko.
Innånding	Frisk luft og hvile. Oppsøk lege ved behov.
Hudkontakt	Ta av tilsølte klær. Vask huden med mye såpe og vann.
Øyekontakt	Skyll med vann i minst 15 minutter. Kontakt lege ved fortsatt ubehag.
Svelging	Gi et par matskjeer med fløte (om små mengder er svelget). Om større mengder er fortært skal man unngå fett og i stedet gi den skadede vann om han er ved full bevissthet. Ved brekninger må hodet holdes så lavt at mageinnholdet ikke kommer ned i lungene. Oppsøk lege. Fremkall IKKE brekning.

5. Tiltak ved brannslukking

Passende brannslukningsmidler	Ved brannslukking benyttes skum, karbondioksid, pulver eller vanntåke. Ikke bruk vannstråle ved brannslukking da dette vil spre brannen.
Brann- og eksplosjonsfarer	Brannfarlig. Gassene kan danne giftig blanding med luft. Ved brann dannes Oksider av Karbon.
Brannslukningsmetoder	Slukkes med Karbondioksid, pulver eller skum. Beholdere i nærheten av brann flyttes eller kjøles med vann. Anvend åndedrettsapparat som vern mot farlige gasser/høye konsentrasjoner.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Generelle tiltak	SMÅ SPILL: Sug opp med absorberende materiale og samles opp i rene beholdere før forskriftsmessig håndtering. Forhindre utslipp i avløp. Vær oppmerksom på faren for antenning og eksplosjon. STORE SPILL: Kontakt brannvesenet. Ved større spill i vann/avløp kontakt vannverk eller renseanlegg.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt. 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Må ikke ledes ut i avløp, jord eller vannløp.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon eller punktavsug kan behøves. Mulighet for øyenskylling.
Oppbevaring	Lagres adskilt fra antennelseskilder - røyking forbudt. Lagres kjølig og i godt lukket emballasje i godt ventilert rom. Skjermes fra sollys og varme. Gassene er tyngre enn luft og samles ved gulv og rom med lav takhøyde.
Annen informasjon	Forhåndsregler ved bruk: Unngå innånding av damper. Unngå kontakt med huden og øynene. Sørg for god ventilasjon. Må ikke utsettes for varme, gnister eller åpen ild. Eliminer alle antennelseskilder. Statisk elektrisitet og gnistdannelse skal forhindres. Følg yrkeshygienisk praksis.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
---------------	----------------	-------	---------

Xylen	CAS-nr.: 1330-20-7 EC-nr.: 215-535-7 Indeksnr.: 601-022-00-9	8 t.: 25 ppm 8 t.: 108 mg/m ³ , H	2007
Etylbenzen	CAS-nr.: 100-41-4 EC-nr.: 202-849-4 Indeksnr.: 601-023-00-4	8 t.: 5 ppm 8 t.: 20 mg/m ³ , HK	2007

Eksponeringskontroll

Annen informasjon om grenseverdier	LUKTEGRENSE: 20 - 40 ppm
Åndedrettsvern	Bruk hel- eller halvmaske med gassfilter A (brun). Ved arbeid i trange eller dårlig ventilerte rom, må det brukes åndedrettsvern med lufttilførsel.
Håndvern	Bruk arbeidshansker av f.eks. Nitril eller PVA.
Øyevern	Ved fare for sprut bruk godkjente vernebriller.
Annet hudvern enn håndvern	Bruk verneklær etter behov.
Begrensning av miljøeksponering	Tekniske tiltak: Administrativ norm for eksponering skal overholdes, og faren for innånding av damper skal gjøres minst mulig. Etabler stasjon for øyeskylling og nøddusj nær arbeidsplassen.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Lukt	aromatisk lukt
Farge	fargeløs
Løselighet i vann	Ikke blandbar med vann
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: -50 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 137-143 °C
Flammepunkt	Verdi: > 23 °C
Eksplorative egenskaper	Egenskaper: Eksplosjonsomr.vol% 1-8
Antennelighet (fast stoff, gass)	Tenntemperatur °C >500 ASTM E 659
Kommentarer, Fordampningshastighet	Fordampningsfaktor: 1,0
Damptrykk	Verdi: 0,8-1,2 kPa 20
Damp tetthet	Verdi: 3,7
Viskositet	Verdi: 860-880 kg/m ³

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Gasstetthet (luft=1) ca 4
--------------------------------	---------------------------

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Unngå varme, flammer og andre antennelseskilder.
Materialer som skal unngås	Sterkt oksiderende stoffer
Farlige spaltningsprodukter	Termisk nedbryting eller forbrenning kan frigjøre karbonoksider og andre giftige gasser eller damper.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.
Annen informasjon	Gassene danner eksplorative blandinger med luft (se eksplosjonsgrenser). Reagerer med sterke oksydasjonsmidler, konsentrert Salpetersyre og Svovelsyre. Kan skade pakninger, lakkerte og malte flater, beskyttende fettbelegg, materialer av naturgummi og visse syntetiske materialer.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologisk informasjon

Andre toksikologiske data	LD50 rotte, oralt : 4300 mg/kg. LC50 rotte, innånding : 6700 ppm/4h.
---------------------------	---

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Langvarig og gjentatt kontakt med løsningsmidler over lang tid kan gi varige helseskader.
Innånding	Kan gi hodepine, illebefinnende, tretthet og svimmelhet. Ved høye konsentrasjoner kan reaksjonsevne og hukommelse ta skade, bevisstløshet og evt. nyreskader kan oppstå. Langvarig og gjentatt kontakt kan også forårsake nervøsitet, aptittløshet, stikking og bli følelsesløs i armer og ben og evt. varige nerveskader.
Hudkontakt	Irriterer huden. Hudkontakt virker avfettende, hvilket kan gi rødhet, hudsprekker og ved langvarig eller gjentatt eksponering eksem.
Øyekontakt	Sprut av løsninger i øynene gir sterk svie. Gass virker irriterende.
Svelging	Kan gi brekninger, magesmerter og forøvrig samme symptomer som ved innånding. Lungebetennelse kan oppstå etter noen timer til et døgn, om stoffet ved fortæring eller brekning er blitt dratt ned i luftveiene. Bare noen få millimetre i lungene kan forårsake lungebetennelse.
Kroniske effekter	Gjentatt innånding av løsemiddeldamper over lengre tid kan gi varig hjerneskade.
Annen informasjon	INFORMASJON OM ETYLBENZEN FRA IARC (International Agency for Research on Cancer): Etylbenzen er klassifisert som mulig kreftfremkallende for mennesker. Klassifiseringen bygger på tilstrekkelige bevis fra dyreforsøk (Innånding mus: Godartede tumorer i lever og lunger. Innånding rotte: Ondartede tumorer i i nyrene), men bevisene/ studiene er utilstrekkelige når det gjelder mennesker.

12. Miljøopplysninger

Toksikologisk informasjon

Akvatisk, kommentarer	AKUTT TOKSISITET: LC50 96h (fisk) : 2-11 mg/l <i>Roccus saxatilis</i> 8,2 mg/l <i>Salmo gairdneri</i> 13,5 mg/l <i>Lepomis macrochirus</i> 21,0 mg/l <i>Pimephales promelas</i> EC50 24h (Daphnia) :1-5 mg/l IC50 72h (alger) :3-5 mg/l <i>Selenastrum sp.</i>
-----------------------	--

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige miljøopplysninger

Kommentarer	OECD-test 301C: Lettnedbrytbar BOD5/COD : ca 0,6
Persistens og nedbrytbarhet	LETTNEDBRYTBART. Brytes ned relativt raskt av naturlige forekomster av mikroorganismer. Ved spill eller utslipp fordampes mesteparten til atmosfæren der en rask spaltning oppstår. Ved nedtrengning i dypere jordlag vanskeligjøres fordampningen betydelig.
Bioakkumulasjonspotensial	BCF: 80 fisk (beregnet) log Pow: 3,11-3,20 21-24 <i>Anguilla japonica</i>
Andre skadevirkninger / annen informasjon	GIFTIG FOR VANNORGANISMER: Kan allerede ved lav konsentrasjon og kortvarig eksponering forårsake høy dødelighet eller forgifting av flere fiskearter og andre vannorganismer.

LAV GIFTIGHET FOR LANDLEVENDE PATTEDYR. Normal håndtering og mindre utslipp bedømmes å ikke utgjøre noen skaderisiko

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Søk råd hos lokale myndigheter ved håndtering av avfall. Benytt Avfallsforskriften.(Se §11 med vedlegg 1, Den europeiske avfallslisten, EAL). Emnet omfattes av forskrift om farlig avfall. Unngå utslipp til miljøet.
Annen informasjon	Tom engangsemballasje leveres til lokal gjenvinning eller hentes av lokal entrepenør under forutsetning at all risiko er eliminert. Tomme beholdere utgjør brann- og eksplosjonsrisiko. Det er ikke tillatt å punktere, skjære eller sveise i beholdere, som ikke er grundig rengjort.

14. Transportinformasjon

Varenavn (nasjonalt)	XYLENER
Farlig gods ADR	UN-nr.: 1307 Klasse: 3 Farenr.: 30 Emballasjegruppe: III Varenavn: XYLENER
Farlig gods RID	UN-nr.: 1307 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III Varenavn: XYLENER
Farlig gods IMDG	UN-nr.: 1307 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III EmS: F-E, S-D Varenavn: XYLENES
Farlig gods ICAO/IATA	UN-nr.: 1307 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III Varenavn: XYLENES

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Helseskadelig

Sammensetning på merkeetiketten	Xylen:75 - 80 %, Etylbenzen:20 - 25 %
R-setninger	R10 Brannfarlig. R20/21 Farlig ved innånding og hudkontakt. R38 Irriterer huden.
S-setninger	S25 Unngå kontakt med øynene. S23 Unngå innånding av gass/røyk/damp/sprøytetåke.
EINECS/ELINCS	215-535-7
Referanser (Lover/Forskrifter)	Administrative normer - Forskrift om spesialavfall -

Forskrift om stoffliste - Forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier - ADR-vegtransport av farlig gods.

16. Andre opplysninger

YL-gruppe	5
YL-tall	8148 l/m ³ .
Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R10 Brannfarlig. R11 Meget brannfarlig. R20 Farlig ved innånding. R20/21 Farlig ved innånding og hudkontakt. R38 Irriterer huden
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Hjelle Kjemi AS